

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Галина Михайлова Петрова,
Бургаски държавен университет „Проф. д-р „Асен Златаров”

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

по: област на висше образование 2. *Хуманитарни науки*

професионално направление 2.1 *Филология*

докторска програма *Съвременен български език*

Автор: Красилина Георгиева Колева-Костова

Тема: *Българското сложно смесено изречение – изследване на структурографски модели и синтактични скици*

Научен ръководител: доц. д-р Петя Иванова Несторова, ПУ „Паисий Хилендарски”

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Със заповед № РД-22-2498 от 09.12.2025.г. на ректора на ПУ „Паисий Хилендарски“ съм определена за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема *Българското сложно смесено изречение – изследване на структурографски модели и синтактични скици* за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 2. *Хуманитарни науки*, професионално направление 2.1 *Филология*, докторска програма *Съвременен български език* Автор на дисертационния труд е Красилина Георгиева Колева-Костова – докторантка в редовна форма на обучение към катедра „Български език” с научен ръководител доц. д-р Петя Иванова Несторова от ПУ „Паисий Хилендарски”.

Представеният от Красилина Георгиева Колева-Костова комплект материали на хартиен носител е в съответствие с чл.36 (1) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ и включва следните документи:

- молба до ректора за разкриване на процедурата за защита на дисертационен труд;
- автобиография в европейски формат;
- протокол от катедрения съвет, свързан с докладване на готовността за откриване на процедурата и с предварително обсъждане на дисертационния труд;
- дисертационен труд;
- автореферат;
- списък на научните публикации по темата на дисертацията;
- копия на научните публикации (5 броя);
- декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи;
- справка за съответствие с минималните национални изисквания.

2. Актуалност на тематиката

Теоретична база на изследването е актуалният за съвременната лингвистика генеративен подход, прилаган за описание на различни по вид и сложност синтактични структури. Работата е насочена към структурна репрезентация и конфигурационен анализ на сложни смесени изречения в българския език, като за целта е използван аналитичният апарат на Теорията за управление и свързване. Темата на дисертацията не е била обект на специално изследване у нас, което обуславя научната новост на предложения труд.

3. Познаване на проблема

В работата проличава добро равнище на информираност по въпросите, свързани с темата на дисертацията. Списъкът с използваната научна литература съдържа достатъчно представителен брой трудове, имащи отношение към проблематиката на изследването.

4. Методика на изследването

Алгоритъмът на изследването отговаря на поставените цели и задачи – проучване на литературата по темата на дисертацията, създаване на корпус от сложни смесени изречения, конфигурационен и функционален анализ на синтактичните структури, статистическа обработка на данните, съпоставки, обобщения, изводи.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертацията е в обем от 281 страници и се състои от уводна част, три глави, изводи и заключение, списък с цитираната литература и приложение в обем от 159 страници.

В уводна част са представени обектът, предметът, целите, задачите и методите на изследване. Като обект на изследване са посочени обхватът и дълбочината на сложните смесени изречения като техни количествени характеристики, но това влиза в обхвата на предмета на изследване, а обект са самите сложни смесени изречения. Заявените основни цели са две: извеждане на количествени параметри от първични синтактични скици на сложни смесени изречения, екскерпирани от произведения на Й. Йовков и Й. Радичков, и класифициране на сложните смесени изречения в подвидове. За реализацията на тези цели са формулирани 23 задачи, които биха могли да бъдат представени в по-синтезиран и систематизиран вид. Една от задачите е свързана с езиковия профил на изследваните писатели, като за целта е използвано понятието „езикова компетентност”. Това обаче е едно от ключовите понятия в генеративната лингвистика, въведено от Н. Чомски (наред с вродената езикова способност и прагматичната компетентност), а употребата му в случая е неуместна, тъй като тази компетентност се дефинира най-общо като способност да се произвежда правилен език.

В първа глава на дисертацията със заглавие *Сложното изречение и терминът „период” в българската синтактична традиция* е направен обстоен преглед на научни трудове от периода на Възраждането до наши дни с цел проследяване разбиранията и дефинирането на сложното смесено изречение, както и на понятието „период”. Изложението би могло да бъде

по-целенасочено и стегнато, като се отстрани нерелевантната за темата на изследването информация.

Във втора глава със заглавие *Теоретична платформа на изследването* се представя теоретичният и понятийният апарат на конституентната граматика като база за създаването на първични синтактични скици на сложни смесени изречения, както и на синтактични дървета. Предложени са две класификации на сложните смесени изречения, но не е посочено как те кореспондират както помежду си, така и с общоприетата класификация на този тип сложни изречения.

В трета глава със заглавие *Статистическо моделиране на корпусния ресурс. Резултати*

са изведени количествени характеристики (33 на брой) на сложни смесени изречения, както и статистически данни за свързващите средства – подчинителни и съчинителни. Въз основа на тези данни са направени статистически съпоставки между изследваните автори. Представени са и дървовидни диаграми на сложни смесени изречения с различни параметри, което прави работата приносна в научно-приложен аспект.

Заклучението представлява резюме на изследването, което обобщава резултатите и направените изводи.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Представени са пет публикации по темата на дисертацията, от които три в съавторство и две самостоятелни.

7. Автореферат

Авторефератът отразява коректно съдържанието на дисертационния труд, както и неговите приноси.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

При следващи проучвания да се включат сложни смесени изречения и от други стилове. Интересно би било да се проследят преводните съответствия на ексцерпираните изречения.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Направените критични бележки не омаловажават качествата на предложената работа. Проведено е самостоятелно научно изследване по методика, отговаряща на поставените цели. Изготвен е цялостен научен текст със специално създаден за целта корпус. Дисертацията отговаря на изискванията за присъждане на докторска степен, което ми дава основание да предложа на почитаемото жури да гласува положително за присъждане на Красилина Георгиева Колева-Костова на научната и образователната степен „доктор”.

.06.02.2026 г.

Изготвил становището:

доц. д-р Галина Петрова